

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณยุกต์เป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของภาษาไทย มีท่านผู้หลายท่านได้ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เรื่องวรรณยุกต์ไว้อย่างน่าสนใจ ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงวรรณยุกต์ในแง่ที่สำคัญ ๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ครูในการนำไปประกอบการสอนดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของวรรณยุกต์
2. วรรณยุกต์ในแง่หลักภาษาไทย
3. วรรณยุกต์ในแง่ภาษาศาสตร์

1. ประวัติความเป็นมาของวรรณยุกต์

เมื่อ พ.ศ. 1820 พ่อขุนรามคำแหงได้ออกเครื่องราชสมบัติ พระองค์ทรงมีอำนาจยิ่งใหญ่ในแคว้นสุวรรณภูมิ ได้ทรงทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการปกครอง การค้าขาย การติดต่อกับต่างประเทศ ตลอดจนทางคานอักษรศาสตร์ ในปี พ.ศ. 1826 ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นแล้วจารึกไว้บนแท่งหินสี่เหลี่ยม รูปร่างของอักษรไทยที่ทรงประดิษฐ์ขึ้น เขาใจว่า คงคิดแปลงมาจากอักษร ขอมและอักษร มอญ อันที่จริงแล้วดินแดนแถบที่ชาวสุโขทัยอยู่ เคยเป็นดินแดนของ ขอม และ มอญ มาก่อน แต่เมื่อไทยได้เขามาครอบครอง ก็ได้นำเอาตัวอักษร ของขอม และ มอญ มาใช้ จนกระทั่งเมื่อพ่อขุนรามคำแหงทรงมีอำนาจ พระองค์จึงทรงคิดค้นแสวงหาวิธีการ ที่จะนำมาซึ่งลักษณะเฉพาะของคนไทยเพื่อให้เห็นแตกต่างไปจาก ขอม และ มอญ¹

¹เปลื้อง ณ นคร, ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2506), หน้า 35.

²สิทธา พิณีจุกุล, วรรณกรรมสุโขทัย (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516), หน้า 11.

ตัวอักษรที่คัดแปลงมาเป็นของไทยนั้น คงคัดแปลงมาเพียงสระและพยัญชนะเท่านั้น เพราะภาษาขอม และ ภาษามอญ พวกไม่มีเสียงสูงต่ำ จึงไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์³ ยอร์ช เซโคส ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประติษฐานวรรณยุกต์ไว้ว่า

เครื่องหมายวรรณยุกต์ของอักษรไทยกลางนี้ พอชนรามคำแหงเห็นจะเป็นผู้แรกที่คิดขึ้นเพื่อให้ออกเสียงได้ชัดเจนเท่ากับการพูดของคนไทย ในศิลาจารึกของพอชนรามคำแหง มีเครื่องหมายวรรณยุกต์อยู่ 2 อย่าง คือ ไม่เอก กับ ฎากบาท การเปลี่ยนแปลงแก้ไขของพอชนรามคำแหงที่กล่าวมานี้ พวกไทยซึ่งตั้งอยู่ทางริมแม่น้ำยม กับ แม่น้ำเจ้าพระยา โดยอมรับเห็นวาทะ และนำเอาไปใช้ทั้งหมด เว้นแต่วิธีเรียงสระอย่างเดียว⁴

เบอร์นี (Burney) และ เซโคส (Coedès) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับพอชนรามคำแหงและวรรณยุกต์ไว้ว่า

Why is it that Rama Kamheng took the revolutionary course of setting up a tone marking system?..... Rama kamheng had most probably in view the non - Tai People upon whom he intended to enforce the use of Siamese as their language and who had, up to Rama Kamheng's time, spoken non - tonal languages.⁵

การที่พอชนรามคำแหงทรงประดิษฐ์เครื่องหมายวรรณยุกต์ นั้น ก็เพราะพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้อักษรไทยแพร่หลายไปในหมู่ชนในดินแดนสุวรรณภูมิที่พูดภาษาที่ไม่มีระดับเสียงวรรณยุกต์ และที่สำคัญคือ ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ ภาษาไทยแพร่หลายเป็นภาษาสากลในดินแดนสุวรรณภูมิ

³ยอร์ช เซโคส, ตำนานอักษรไทย (พระนคร : โครงการพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2504), หน้า 26.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

⁵Jean Burney & Goerge Coedès, "The Origins of the Sukhodaya Script," Journal of the Siam Society, Vol.21 (1927), 98.

เครื่องหมายวรรคยุกต์ และ * ที่ปรากฏในศิลาจารึกนั้น รูป * คือไม้เอก และรูป * คือไม้โทในปัจจุบัน วรรคยุกต์ 2 รูปนี้ใช้ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเรื่อยมาต่อจาก สมัยพระยาอภัยไทยเป็นคนมาจนถึงสมัยอยุธยา ตัวอักษรไทยรวมทั้งวรรคยุกต์ได้เปลี่ยนแปลงไป แต่ไม่มีหลักฐานว่า เปลี่ยนอย่างไรและสมัยใด⁶ ทั้งนี้เพราะไม่มีเอกสารเพียงพอที่จะสืบสวนได้ เนื่องจากเอกสารต่าง ๆ ในสมัยอยุธยาไม่ได้อารักขาแบบแท่งหิน แต่เป็นตัวเขียนในสมุดข่อยหรือสมุดไทย และมีการคัดลอกกันต่อ ๆ มา จึงทำให้สืบสวนยาก และปรากฏว่าเมื่อสงคราม พ.ศ. 2310 เอกสารเหล่านี้ถูกทำลายเสียเกือบหมด

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีหลักฐานอีกชิ้นหนึ่งที่แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของวรรคยุกต์ นั่นคือ หนังสือสัญญาทางการค้าของไทยกับเคนมารค 3 ฉบับ เขียนในสมัยพระเจ้าทรงธรรม พ.ศ. 2164 หนังสือฉบับนี้อยู่ที่กรุงโคเปนเฮเกนและได้รับการรักษาอย่างดี เชื่อว่าเป็นฉบับที่ไม้ได้ ลอกมา มีสเตอร์ แฮนเดอร์สัน (Mr. Handerson) กงสุลไทยที่เมืองโคเปนเฮเกนได้ถ่ายรูป จำลองส่งมาเป็นหนังสือ 3 ฉบับ หนังสือสัญญาทางการค้าทั้ง 3 ฉบับนี้มีรูปวรรคยุกต์โท (๗) ไข แล้ว ซึ่งแสดงว่ารูปวรรคยุกต์โท อาจจะมีมาก่อนสมัยพระเจ้าทรงธรรม แต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าเกิด สมัยใด⁷

นอกจากจะมีปัญหาเรื่องสมัยของการเกิดวรรคยุกต์โทแล้ว วรรคยุกต์ตรีกับจัตวา ก็ เช่นกัน ไม่มีหลักฐานใดที่สามารถบ่งชี้แน่ชัดว่า วรรคยุกต์ตรีและจัตวามีใช้ครั้งแรกในสมัยใด มีข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับกำเนิดไม้ตรีและไม้จัตวา ปรากฏในลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

⁶ เรื่องอุไร กุศลาลัย, หลักฐานภาษาไทยตอน 2 วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครูมัธยม ของครูสภา (พระนคร : โรงพิมพ์ครูสภา , 2516) , หน้า 50.

⁷ สำนักนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และโบราณคดี ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยาภาค 1, (พระนคร : โรงพิมพ์สำนัก ทำเนียบนายกรัฐมนตรี , 2510) , หน้า 4 - 10.

กรมพระยาคำรงราชานุภาพและสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
ว่า วรรณยุกต์ตรีและวรรณยุกต์จัตวาไม่ใช้ในทำเนียบศักดิ์นาพลเรือนตำแหน่งสำเภาหลวงที่เป็น
ชื่อจีน ไม่จัตวาไม่ใช้ในหนังสือรามเกียรติ์ฉบับพระเจ้ากรุงธนบุรี ไม่ตรีไม่จัตวาไม่ใช้ในหนังสือ
กฎหมายตราสามดวงของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงยติขอสันนิษฐานว่า วรรณยุกต์
2 รูปนี้อาจมีในปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาหรือสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี เพื่อถ่ายสำเนียงจีน⁸ แต่มี
หนังสือซึ่งเป็นเอกสารทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ใดแก จินตคามได้มีคำความแปลก 2 เล่ม
กล่าวถึงเรื่องวรรณยุกต์ว่า มีครบทั้ง 4 รูปแล้ว ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ รัชกาล อยุธยา⁹ แยกว่า
ไม่ตรีและไม่จัตวาจะเกิดขึ้นหลังสมัยสมเด็จพระนารายณ์หรืออย่างน้อยก็ภายหลังพระโหราธิบดี
แต่งจินตคามนี้ เพราะหลักฐานที่อ้างมาถูกระทอนกระแทน คงจะมีคนเพิ่มเติมขึ้นภายหลัง⁹
กำชัย ทองหล่อ¹⁰ ได้สนับสนุนความเห็นของรัชกาล อยุธยา ที่ไกลกว่ามาแล้วดังนี้

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชหรือก่อนนั้นขึ้นไปก็ยังไม่ีวรรณยุกต์ตรี
และจัตวาไซ ขอนี้มีหลักฐานยืนยันอยู่ในหนังสือจินตคามซึ่งเป็นตำราสอนหนังสือไทยที่
พระโหราธิบดีแต่งขึ้นในสมัยนั้น มีโคลงบอกวรรณยุกต์ไว้บทหนึ่งคือ

สมทเสมียร์ เรียบรอบร	วิสัยช
พินเอกพันโททัต	ทฆาตค
ฝนทองอุกฟองมัน	นุกคหิต นันนา
แปดสิ่งนี้ใครรร	จึงให้เป็นเสมียร์

ข้อความในโคลงบทนี้แสดงให้เห็นว่า สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชก็
ยังไม่มีการตรีและจัตวาไซ ถ้ามีไว้ก็คงปรากฏอยู่ในโคลงบทนี้

⁸ศิริเอก มหัทธนะสิน, ลักษณะและโครงสร้างภาษาไทย (พระนคร :
มิตรนราการพิมพ์, 2516), หน้า 17.

⁹พระโหราธิบดี, จินตคามเล่ม 1 - 2 กับบันทึกเรื่องหนังสือจินตคามและ
จินตคามฉบับพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (พระนคร : ศิลปาบรรณาการ, 2512),
หน้า 130 - 1.

¹⁰กำชัย ทองหล่อ, หลักภาษาไทย (พระนคร : รวมสาส์น, 2509),
หน้า 89 - 90.

หลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเชื่อที่ว่า ไคร้และไม้จันทน์ น่าจะเกิดขึ้นทีหลัง ไคร้แก่นึงหรือจินดาบดิ์ ของนายณ ชกัญญา ซึ่งให้หอสมุดเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2465 บอกไว้ค่อนข้างเลมว่า " ถ้าบุคคลใดจะไคร้อักษรหาแล้ว ก็ให้เอาที่เขียนไว้ข้างปลายนี้ไว้กัวยว่า ฉบับจินดาบดิ์นี้มีอักษรสามา ซาา เห็นว่า ยังขาดอยู่ จึงได้พอมเติมลงแตกออกเป็นตัวอย่าง ฟังให้บุคคลที่สนใจเข้าใจ ไคร้เอก ไคร้ตรี จันทน์ นี้เพื่อน¹¹

ขอสันนิษฐานที่ว่าวรรณยุกต์อาจมีไคร้ครบ 4 รูป ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาคงจะเป็นความจริง เพราะมีหนังสือจินดาบดิ์ฉบับหนึ่งสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ได้แสดงการผันวรรณยุกต์ของอักษร ทั้ง 3 หมู่ไว้ และมีตัวอย่างคำที่ผันด้วยไคร้ ไคร้จันทน์แล้ว ไคร้บอกลักษณะของรูปวรรณยุกต์ทั้ง 4 ไว้ดังนี้

อักษรเมืองคนหาเอกหาโทหมัดไคร้	คือ	กา	1
อักษรคำรบสองมีไม้ออกชื่อคงรูปคอนหางโค	คือ	กา	2
อักษรคำรบสามมีไม้ออกคงรูปขอ	คือ	กา	3
อักษรคำรบสี่มีไคร้คงรูปเลขเจ็ด	คือ	กา	4
อักษรคำรบห้ามีไม้จันทน์คงรูปต้นกา	คือ	กา	5 12

แม้จะมีข้อสงสัยเรื่องจำนวนรูปวรรณยุกต์ว่า จะมีครบในสมัยใดก็ตามเฉพาะในสมัยอยุธยาเท่านั้น ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ ภาษาไทยมีวรรณยุกต์ไคร้ครบ 4 รูปแล้ว ดังปรากฏในวรรณคดี เช่น กฎหมายตราสามดวง เป็นต้น และวรรณยุกต์ 4 รูปนี้ ก็ได้ใช้กันมาเรื่อย ๆ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดเกล้าให้ พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) แด่ครั้งยังเป็น หลวงสารประเสริฐ แต่งแบบเรียนขึ้นชื่อว่า มุลบทรรพกิจวาทนิตินิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไคร้พิจารณ์ พิศาลการ์นต์ เพื่อใช้ในโรงเรียนหลวง โดยเฉพาะหนังสือมุลบทรรพกิจ ได้กล่าวถึงวรรณยุกต์และการผันไว้ทั้ง 4 รูปและยังรวมเครื่องหมายอื่น ๆ ไว้ในวรรณยุกต์ด้วย¹³

¹¹พระโหราธิบดี, เรื่องเติม, หน้า 136.

¹²เรื่องเดียวกัน, หน้า 158 - 60.

¹³พระยาศรีสุนทรโวหาร, มุลบทรรพกิจ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงประเสริฐศุกิจ (จำเรียม ไกรฤกษ์) (พระนคร: โรงพิมพ์สามมิตร, 2515).

2.วรรณยุกต์ในแง่หลักภาษาไทย

วรรณยุกต์ในแง่หลักภาษาไทยที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นเรื่องราวของวรรณยุกต์ที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนและตำราหลักภาษาไทย ทั้งของอดีตและปัจจุบัน ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของวรรณยุกต์ที่นักปราชญ์ไทยได้สร้างและคิดเพิ่มเติมขึ้น หนังสือแบบเรียนและตำราหลักภาษาไทยที่ใหญ่ของมูลเกี่ยวกับวรรณยุกต์ที่ผู้วิจัยศึกษามี 4 เล่มดังนี้

1. จินตมณีสมัยพระนารายณ์
2. จินตมณีสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
3. มุลบทรรพกิจ
4. ตำราหลักภาษาไทยต่างๆ ในปัจจุบัน

1. วรรณยุกต์ในจินตมณีสมัยสมเด็จพระนารายณ์¹⁴ เหตุที่ได้เลือกศึกษาจินตมณีสมัยพระนารายณ์เป็นต้นฉบับเพราะเชื่อว่า จินตมณีสมัยนี้เป็นแบบเรียนเล่มแรกที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและการผันอักษร คำอธิบายเกี่ยวกับตัวอักษรและการผันอักษรมีดังนี้

ก. จำแนกวรรณยุกต์ออกเป็น 3 หมู่ ดังนี้

ข	ท	ณ	ฐ	ณ
ก	จ	ฉ ฉ	ค	ค
ค	ค	ข	ช	ณ
ณ	ณ	ณ	ณ	ณ
บ	ป	พ	ฟ	ธ

ข. วิธีอ่านอักษรทั้ง 44 ตัว ให้อ่านออกเป็น 2 เสียง ดังนี้คือ

1. เสียงสูง ไทแก อักษร 11 ตัว ของบรรทัดบน ไทแก ข ช ฉ ฐ

ณ ณ ฉ ษ ส ห

2. เสียงกลางเสมอกับ ไทแกอักษร 33 ตัว ที่เหลือ เช่น ก,ค,ง ฯลฯ

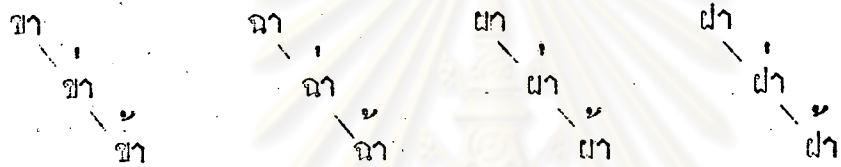
¹⁴ พระไพเราะวิมล, เรื่องเดิม, หน้า 16 - 24.

ค. การผันอักษร อักษรทงหนุ่ผันไค้ตัวละ 3 คำ และมีรูปวรรณยุกต์กำกับ 2 รูป
ไค้อธิบายวิธีผันไค้ดังนี้

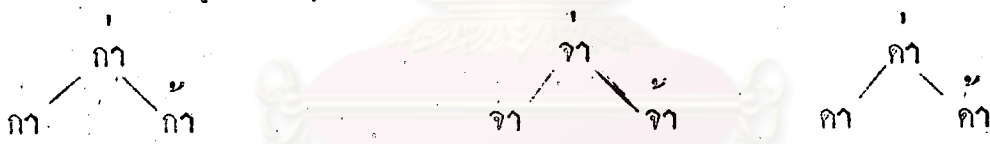
อักษรเหล่านี้เ้าเหมือนกันกับ ค ง ช ซ นั้น จึงหนึ่ อักษรซึ้งหลาย
นี้ ในอานผันออกไปตัวละ 3 คำ ซึ่งแจกมาทั้งปวงนั้นเป็นคำคนสกกไม้คองทาง
วิ้ว(ไม้เอก) แม นั้นเป็นคำกลาง สกกไม้โหลงคองรูป ซอ นั้นเป็นคำปลาย
เป็นที่น่าสังเกตุว่า หนังสือจินคานคณัมนี้ มีตัวอย่างของการผันวรรณยุกต์ควรรูปวรรณยุกต์
เอก และรูปวรรณยุกต์โทเท่านั้น ซึ่งก็ไค้แสดงวิธีผันเสียงวรรณยุกต์ของอักษรหนุ่ต่าง ๆ ดังนี้

ก. การผันคำที่ประสมแม ก กา

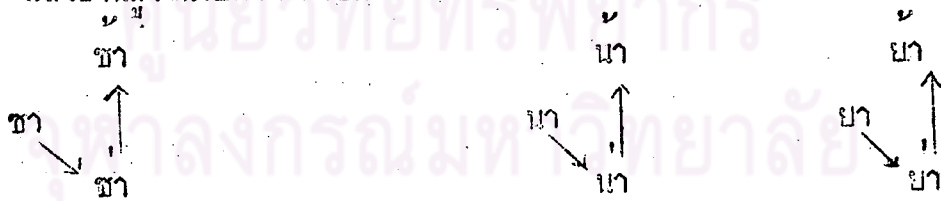
1. อักษรสูง 11 แม่นั้น ในอานสูงแล้วลคลงตามไม้เอก ไม้โท นั้น เช่น

2. อักษรกลาง 9 แมคือ ก จ ฉ ฎ ค ต บ ป อ นี้ คำคณให้อานเป็นคำ
กลาง แล้วขึ้นเมื่อมีรูปวรรณยุกต์เอก อานลงเมื่อมีวรรณยุกต์โท กำกับ เป็นรูปวิ้ว

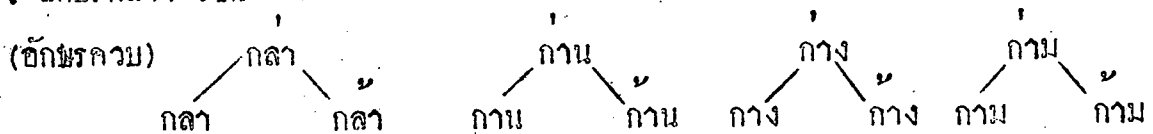

3. อักษรเสียงกลางคอง 24 ตัวนั้น คำคณให้อานเป็นคำกลาง แล้ว
อานพลง แล้วอานสูงขึ้นไปตามไม้เอก ไม้โท

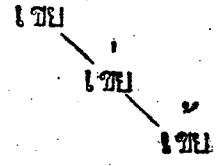
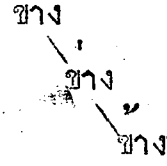
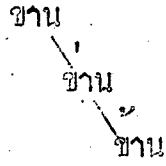
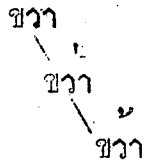

ข. การผันคำที่มีตัวสะกด แม กง กน กม เกย เกอว

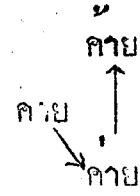
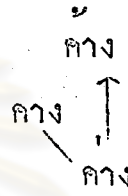
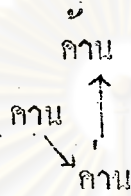
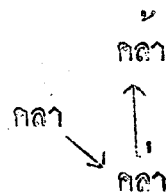
1. อักษรกลาง เช่น

2. อักษรสูง เช่น

3. อักษรต่ำ เช่น

2. วรรณยุกต์ในจินตคามที่สมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ¹⁵ วรรณยุกต์ในจินตคามที่สมัยนี้มีทั้งส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างกับจินตคามที่สมัยสมเด็จพระนารายณ์ ลักษณะที่เหมือนกันคือ มีวิธีการเขียนและการจัดหมวดหมู่ของตัวอักษรรวมทั้งการอ่านออกเสียงตัวอักษร เช่นเดียวกัน แต่ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัด ไคแถว วรรณยุกต์ในจินตคามที่สมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ มีไครบทรูปแล้ว และไคแสดงตัวอย่างการผันวรรณยุกต์ของอักษรทุกหมู่ รวมทั้งมีคำอธิบายไวควย เช่น

การผันอักษรกลาง ผันไคทั้ง 5 เสียง มีคำอธิบายดังนี้

ก. การผันอักษรกลาง ผันไค 5 เสียง คำอธิบายคือ

ที่อ่านคววแล 5 คำนั้น คืออักษรเสียงกลางตัว บ มีก่อง หง 9 ตัวนั้น ซึ่งแจกลงมาแต่ ก กา คมถึง กายภาว เป็นเหล่านั้น เป็นศพนคำตม ที่สกดไมเอก คงรูปคอนหางไคเน้กค ที่สกดไมโท คงรูป ขอนากค ที่สกดไมตรี คงรูปเลข เจ็ดเมื่กคอยู่ในคำกลางที่สกดไมจัตวาคงรูป เรองครคงรูปต้นกานันเป็นคำปลาย

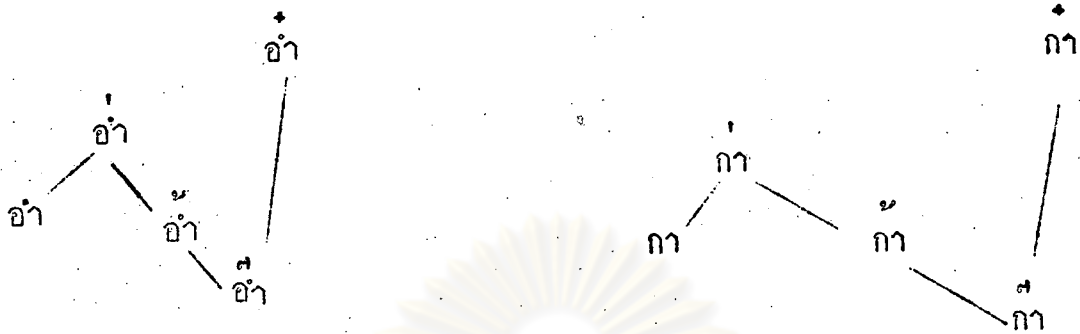
ไคออกสาเหตุทอกรกลาง ไคไมตรีกับไมจัตวาไควว อักษรกลางนั้น ไม่มีอักษรคที่จะทำให้เกิดเสียงตรีและเสียงจัตวาอย่าง อักษรสูง และอักษรต่ำ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องหมายขึ้นเพื่อเพิ่มเสียง

วิธีการผันอักษร ของอักษรกลาง

1. การผันคำที่ประสมแม่ ก กา ผันไค 5 เสียง และมีวิธีการเขียน 2 อย่างดังนี้

ก. เขียนแบบบรรทัดอย่างหนึ่ง เช่น ก. ก. ก. ก. ก. , จ จ จ จ จ เป็นศพน

ข. เขียนตามเสียงขึ้นลงอย่างหนึ่ง เช่น

มีตัวอย่างการผันอักษรควบไม่ตรีและไม่จัตวาควบ เช่น

(จัตวา)	กรนกรัน	รอนแกร	นกเคาก
(ตรี)	เค็กวาวะ	เค็กก	เป็นทน

2. การผันคำที่ประสมควบแม่ตัวสะกด และคำควบกล้ำ เช่น

ข. การผันอักษรสูงและอักษรต่ำ ผันไคอย่างละ 3 เสียง มีคำอธิบาย

ไว้ดังนี้

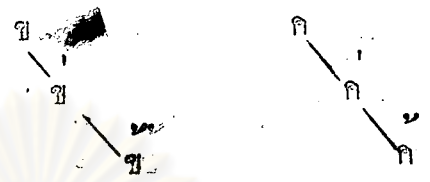
ที่อ่าน ทวและ 3 คำนั้น สองเหล่าคืออักษรเสียงสูง ทวหนัก บ มีกสูง พง 11, ทวหนักเหล่าหนึ่ง คือ อักษรเสียงกลางก่องทง 24 คำนั้นเหล่าหนึ่ง สองเหล่านี้ ซึ่งแจกลงมาแต่ ก กา กมถึง กายกาว เป็น 8 เหล่านี้เป็นคำคมที่สกดไม่เอกคงรูปคอนทางโค่น เป็นคำกลางที่สกดไม่โทคงรูปขอนั้นเป็นคำปลาย

นอกจากนี้ยังบอกอีกว่า อักษรสูงและอักษรต่ำนั้น ถ้าผันรวมกันจะมีเสียงครบทั้ง 5 เสียง มีเสียงตรีและเสียงจัตวาอยู่โดยไมต้องมีเครื่องหมายกำกับ มีอักษรคู่ 9 คู่ และอักษรต่ำ ท นำอีก 10 คู่

วิธีการผันอักษรต่ำและอักษรสูง

อักษรสูงและอักษรต่ำ นั้นได้ 3 เสียง และมีวิธีเขียน 2 แบบ คือ

1. เขียนแบบรรทัก เช่น ข ข ข , ค ค ค
2. เขียนตามเสียงขึ้นลง

การผันคำที่มีตัวสะกดและคำควบกล้ำของอักษรสูง เช่น

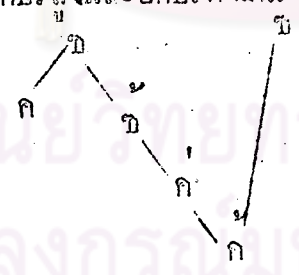

การผันคำที่มีตัวสะกดและคำควบกล้ำของตัวอักษรต่ำ เช่น

(วิธีเขียนรูปนี้ ต่างกับของ สมเด็จพระนารายณ์)

ถ้าหากอักษรสูงและอักษรต่ำผันรวมกันจะได้เสียงครบ 5 เสียง คือ

3. วรรณยุกต์ในมูลบทบรรพกิจ¹⁶

มูลบทบรรพกิจเป็นตำราเรียนภาษาไทยเล่มหนึ่งที่มีขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ภายในเล่ม ได้อธิบายถึงเรื่องกานผันวรรณยุกต์ไว้ละเอียดพอสมควร เริ่มตั้งแต่การแบ่งพยัญชนะ 44 ตัวออกเป็น 3 หมู่ ให้ชื่อว่า ไตรยางศ์ เป็นที่น่าสังเกตว่า คำไตรยางศ์นี้ไม่ได้มีการกล่าวถึงในจินตคณิต ได้อธิบายถึงวรรณยุกต์ว่ามี 13 รูป ได้แก่ ไ้เอก ไ้โท

¹⁶พระยาศรีสุนทรโวหาร, เรื่องเดิม, หน้า 4 - 79.

ไม้ตรี ไม้จัตวา และเครื่องหมายอื่นอีก 9 รูป ไค้แก่ ฝนทอง ฟองกัน วิสรรชนีย์
ทัตฆาต ไม้โคก นิติต โคนุตร มลิกทันต และ ทางกัณฑ์

วิธีการผันอักษร ก่อนผันอักษรไค้แจกลูก เมื่อแจกลูกเสร็จแล้วจึงผันอักษรทั้ง
สามหมู่ มีตัวอย่างคำที่ประสมแม่ ก กา และ คำที่มีตัวสะกด แม่ กง กน กม เกย เกอว
ส่วนคำตายไม่มีการผันอักษรยกเว้นคำตายต้นด้วยไม้โทไม้ไค้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า มีตัวอย่าง
คำตายอักษรกลางที่ผันด้วยไม้ตรี เช่น สามก๊ก กัณฑ์ออก หอยจับแฉง ถอด เป็นต้น

1. การผันอักษรแม่ ก กา

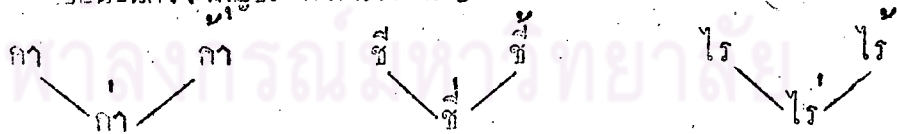
ก. อักษรสูง 11 ตัว แจกออกเป็นแม่ ก กา นั้น ผันด้วย ไม้ ตรี ๓ ตัวหนึ่ง 3 คำ
เว้นคำตาย 4 คำ คือ ชี ชี ชู ชะ นอกนั้นผันดังรูปทางโค (อานทแยงลงล่าง)

ข. อักษรกลาง 9 ตัว แจกออกเป็นแม่ ก กา ผันด้วย ไม้ ตรี ๓ + คำหนึ่งเป็น
5 คำ เว้นแต่ กิ กิ กุ กระ คำตาย ผันไม้ไค้ นอกนั้นผันไค้ดังนี้

ค. อักษรต่ำ 24 ซึ่งแจกออกนั้น เว้นแต่คำตาย 4 คำคือ กิ กิ กุ กระ นอกนั้น
ผันด้วย ไม้ ตรี ๓ ขอนขึ้นดังจากอักษร คำหนึ่งเป็น 3 คำ ดังนี้

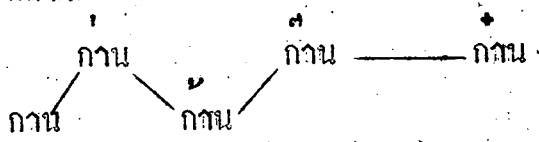

2. การผันอักษรคำที่มีตัวสะกดแม่ กง กน กม เกย เกอว

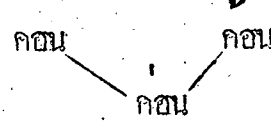
ก. อักษรสูง ผันด้วย ไม้ ตรี ๓ คำหนึ่งเป็น 3 คำ

ข. อักษรกดวาง ต้นด้วยไม้ ตัวหนึ่งเป็น 5 คำ

ค. อักษรต่ำ ต้นด้วยไม้ ตัวหนึ่งเป็น 3 คำ

4. วรรณยุกต์ในหนังสือหลักภาษาไทยปัจจุบัน

หนังสือหลักภาษาไทยปัจจุบัน ส่วนมากจะกล่าวถึงวรรณยุกต์ไว้ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- ก. ความหมายของวรรณยุกต์
- ข. การจำแนกวรรณยุกต์
- ค. ไตรยางศ์
- ง. คำเป็น คำตาย
- จ. วิธีต้นอักษร
- ฉ. ประโยชน์ของวรรณยุกต์

ก. ความหมายของวรรณยุกต์

เรื่องอุไร กุศลาสัย¹⁷ ให้ความหมายของวรรณยุกต์ไว้ว่า วรรณยุกต์ คือเครื่องหมายแสดงพวกของเสียง ซึ่งมาจากศัพท์คำว่า "วรรณ" ซึ่งแปลว่า สี นึก เพศ พวก หนังสือ เครื่องแสดง กับคำว่า "ยุกต์" ซึ่งแปลว่า ประกอบแล้ว ส่วนหนังสือ หลักภาษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกรมวิชาการ ให้ความหมายของวรรณยุกต์ไว้ว่า คือเครื่องหมายประกอบตัวหนังสือ¹⁸ ความหมายทั้งสองนี้ลงรอยกันคือเป็นเครื่องหมาย ประกอบตัวหนังสือ เพื่อแสดงพวกของเสียงนั่นเอง โดยทั่วไปแล้ว วรรณยุกต์จำแนกออกเป็น 2 อย่างคือ

¹⁷ เรื่องอุไร กุศลาสัย, เรื่องเดิม, หน้า 50.

¹⁸ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักภาษาไทยประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516), หน้า 43 - 4.

รูปและเสียงวรรณยุกต์ ประกอบไปด้วย 4 รูป คือ ๑ ๒ ๓ + และ 5 เสียง คือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา

ข. การจำแนกวรรณยุกต์

วรรณยุกต์จำแนกออกได้เป็น 2 พวก ตามลักษณะของการใช้ คือ วรรณยุกต์มีรูป และวรรณยุกต์ไม่มีรูป ดังนี้

1. วรรณยุกต์มีรูป ได้แก่คำที่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับอยู่ เห็นได้ชัดบนตัวอักษร เขียนอยู่บนส่วนทแยงของพยัญชนะคน ถ้าเป็นคำที่รูปสระอยู่ข้างบนจะต้องเขียนรูปวรรณยุกต์กำกับบนสระอีกทีหนึ่ง¹⁹ และถาคำนั้นเป็นคำความกล้า วรรณยุกต์ จะต้องอยู่บนอักษรตัวที่ 2²⁰

2. วรรณยุกต์ไม่มีรูป ได้แก่เสียงซึ่งมี ท่วงนองสูงต่ำตามหูของอักษร โดยไม่ต้องมีรูปวรรณยุกต์กำกับ

วรรณยุกต์ไม่มีรูปต่างกับวรรณยุกต์มีรูปคือ วรรณยุกต์มีรูปจะมีเครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับตัวอักษรและมีเพียง 4 เสียง ส่วนวรรณยุกต์ไม่มีรูป จะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับเลยแต่มี 5 เสียง²¹

ค. ไทรยางศ์

ไทรยางศ์ แปลว่า สามส่วน ได้แก่การแบ่งพยัญชนะออกเป็น 3 พวก ตามวิธีวรรณยุกต์ ประกอบด้วย อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ²²

¹⁹ พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2511), หน้า 13.

²⁰ กำชัย ทองหล่อ, หลักภาษาไทย (พระนคร : รวมสาส์น, 2509), หน้า 89.

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

²² พระยาอุปกิตศิลปสาร, เรื่องเดิม, หน้า 14 - 15.

อักษรสามหมู่ที่จำจัดแยกเป็นวรรคจะสะดวกแก่ความจำ ดังนี้.

อักษรกลาง	อักษรสูง	อักษรต่ำ (คู่)	อักษรต่ำ (เดี่ยว)
ก	ข ฃ	ค ต ซ	ง
จ	ฉ	ช ฌ ฎ	ญ
ฉ ฉ	ฐ	ฑ ฒ	ณ
ค ต	ถ	ท ฑ	น
ข ฃ	ด ฒ	พ ฟ ภ	ม
อ	ศ ษ ส ห	ฮ	ย ร ล ว พ 23

อักษรทั้ง 3 หมู่ ผันรูปวรรณยุกต์ได้ไม่เท่ากัน อักษรหมู่ที่ผันวรรณยุกต์ได้มากที่สุด ได้แก่อักษรกลาง ส่วนอักษรสูงและอักษรต่ำ ผันได้ไม่ครบทั้ง 5 เสียง การผันเสียงวรรณยุกต์ของคำนั้น นอกจากจะคำนึงถึงพยัญชนะต้นแล้ว ต้องคำนึงถึงสระและตัวสะกดด้วย เพราะสระและตัวสะกดเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เสียงของคำสูงต่ำต่างกัน พยัญชนะร่วมกับสระ หรือ พยัญชนะร่วมกับสระและตัวสะกดแล้ว จะมีลักษณะเป็น คำเป็น หรือ คำตาย ดังนี้

ง. คำเป็น คำตาย

1. คำเป็น คือ คำที่มีเสียงอ่อน ผันรูปวรรณยุกต์ได้งาย มีลักษณะที่เป็นที่สังเกตดังนี้
 - ก. ประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก กา
 - ข. ประสมกับสระเสียงสั้น อำ ไอ โอ เอ
 - ค. ประสมกับตัวสะกดแม่ กง กน กม เกย เกอว
2. คำตาย คือ คำที่มีเสียงแข็ง ผันรูปวรรณยุกต์ได้ยาก มีลักษณะที่เป็นที่สังเกตได้ดังนี้
 - ก. ประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก กา ยกเว้น อำ ไอ โอ เอ
 - ข. ประสมกับตัวสะกดแม่ กก กค กฃ²⁴

²³ คีรีเกษม มัทธนะสิน, เรื่องเดิม, หน้า 74.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 76 - 77.

จ. วิธีผันอักษร คำนี้ถึงพยัญชนะต้น สระ และ ตัวสะกด ดังนี้

1. อักษรสูง มี 11 ตัวผันได้ดังนี้

คำเป็น พินเสียง เป็นเสียงจัตวา ยันควาย เอก โท เป็นเสียง เอก โท เช่น

ชา ชา ชา ชิง ชิง ชิง

คำตาย พินเสียงเป็น เสียง เอก ยันควายไม่โท เป็นเสียง โท

ชะ ชะ ชาก ชาก

2. อักษรกลาง มี 9 ตัวผันได้ดังนี้

คำเป็น พินเสียงเป็นเสียงสามัญ ยันควาย เอก โท ตรี จัตวาตามลำดับ

กกา กกา กกา กกา กกา

คำตาย พินเสียงเป็นเสียงเอก ยันควาย โท ตรี จัตวา เป็นเสียง โท ตรี จัตวา

กะ กะ กะ กะ

3. อักษรต่ำ มี 24 ตัวผันได้ดังนี้

คำเป็น พินเสียงเป็นเสียงสามัญ ยันควายไม่ เอก โท เป็น เสียง โท ตรี

คา คา คา กัง กัง กัง

คำตาย สระสั้น พินเสียง เป็นเสียงตรี ยันควาย ไม่ เอก จัตวา เป็นเสียง

โท จัตวา กะ กะ กะ

คำตายสระยาว พินเสียงเป็นเสียงโท ยันควาย ไม่ โท และ จัตวา

คาก คาก คาก

อักษรสูง — อักษรเดี่ยว

อักษรคำแบ่งออกเป็น 2 พวกคือ

1. อักษรสูง คืออักษรคำที่มีเสียงควบกับอักษร สูง 14 ตัว จัดเป็นคู่ได้ 7 คู่

อักษรคำ อักษรสูง

ค ก ข

ช ฉ ฉ

ท ษ ส

พ ฝ ฟ ฝ ร ฤ

พ ฦ ๗
ฟ ฝ ๘
ธ ฒ ๙

อักษรต่ำกับอักษรสูงขึ้นรวมกันจะได้ กรรพ 5 เสียง ดังนี้
กา ขา ฉา ฉา ฉา

2. อักษรเดี่ยวคืออักษรต่ำที่ไม่มีเสียงคู่กับอักษร สูงมี 10 ตัวคือ ง ญ ฎ ฏ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ

อักษรกลาง นำ กรา กรา กรา กรา กรา
อักษรสูงนำ นา หนา หนา หนา หนา 25
นา

จ. ประโยชน์ของวรรณยุกต์

1. ทำให้คำเพิ่มขึ้นในภาษา ทั้งเสียงและ ความหมาย
2. ทำให้ภาษามีเสียงไพเราะ ทำนองเสียงดนตรี
3. ทำให้สามารถออกเสียงและเขียนคำทางชาติไทยได้เต็ม²⁶

ศูนย์วิทยทรัพยากร

25 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ . เรื่องเดิม , หน้า 14 - 15 .

26 คีรีเกษม มหัทธนะสิน . เรื่องเดิม . หน้า 73

3. วรรณยุกต์ในแง่ภาษาศาสตร์

ระดับเสียงสูงต่ำซึ่งเป็นเครื่องแสดงท่าของการพูดหรือท่าของพจน์เป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของทุกภาษา ทางภาษาศาสตร์ ระดับเสียงสูงต่ำที่เป็นคุณสมบัติของคำเรียกว่าเสียงวรรณยุกต์²⁷ เสียงวรรณยุกต์นี้มีประโยชน์ในการทำให้คำซึ่งมีโครงสร้างอย่างเดียวกัน มีระดับเสียงต่างกันและทำให้ความหมายต่างกันไปด้วย²⁸ จึงจัดวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงอย่างหนึ่งของไทย ซึ่งมีอยู่ 5 หน่วยเสียงด้วยกันคือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา²⁹ การที่จัดวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงก็เพราะเหตุผลที่ว่า สามารถแยกความหมายได้เมื่อนำมาหาคู่เทียบเสียง³⁰

วรรณยุกต์เป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของภาษาไทยที่นักศึกษา นักภาษาศาสตร์ได้วิเคราะห์หรือวิจัยวรรณยุกต์ในแง่ภาษาศาสตร์ไว้อย่างน่าสนใจ และในไทยยังจะศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

แฮริส (Harris) และ ชีระพันธ์³¹ ได้อธิบายลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ไว้

²⁷ จิมมี่ จี. แฮริส (Jimmy G. Harris) และ ชีระพันธ์ วงศ์ไทย, แบบฝึกหัดการวิเคราะห์เสียงในภาษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516), หน้า 10.-

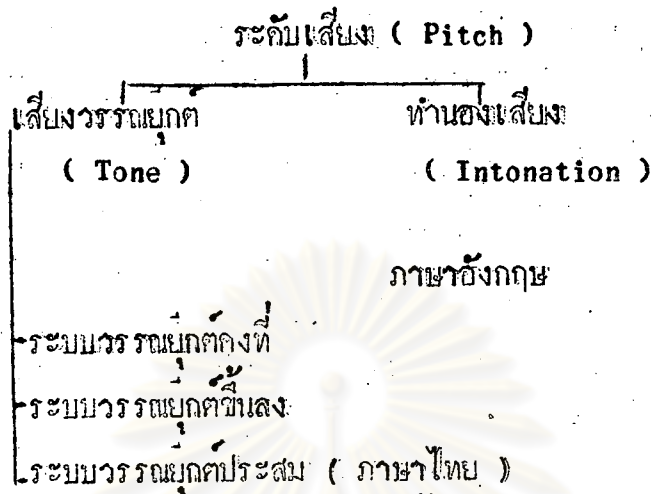
²⁸ อุกุม วุโรตม์สถิตยกิจ, ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516), หน้า 93.

²⁹ อังถกษ พลากรณ, "ภาษาศาสตร์กับการสอนภาษา", ศูนย์ศึกษา (ตุลาคม, 2516), 33.

³⁰ ประสิทธิ์ กนกพยัคฆ์, การศึกษารายภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 87.

³¹ จิมมี่ จี. แฮริส และ ชีระพันธ์ วงศ์ไทย, เรื่องเดิม, หน้า 10 - 3.

การวางและไต่แสดงแผนภูมิของระดับเสียงไว้ดังนี้

คำทุกคำจะคงมีเสียงวรรณยุกต์ประกอบ ถ้าเสียงวรรณยุกต์ของคำนั้นเปลี่ยนไป ความหมายของคำจะเปลี่ยนตามไปด้วย

ส่วนเรื่องระดับเสียงนั้นแต่ละภาษาจะไม่เหมือนกัน ภาษาบางภาษาอาจมีระดับเสียง 2 ระดับ เช่น สูง กับ ต่ำ บางภาษาอาจมี 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ ระดับเสียงอาจมี ลักษณะราบเรียบไปจนถึงขึ้นเสียง หรืออาจจะเลื่อนขึ้นลงขณะที่กำลังออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ วรรณยุกต์จึงแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. วรรณยุกต์คงที่ (Level Tone)
2. วรรณยุกต์ขึ้นลง (Contour Tone)

ภาษาไทยมีระดับเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 2 ชนิดนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาษาไทยมีระบบ วรรณยุกต์ประสม ภาษาไทยกรุงเทพฯ มีเสียงวรรณยุกต์ประสม 7 เสียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้ มี กัด กกก พอ นะ นา ซา

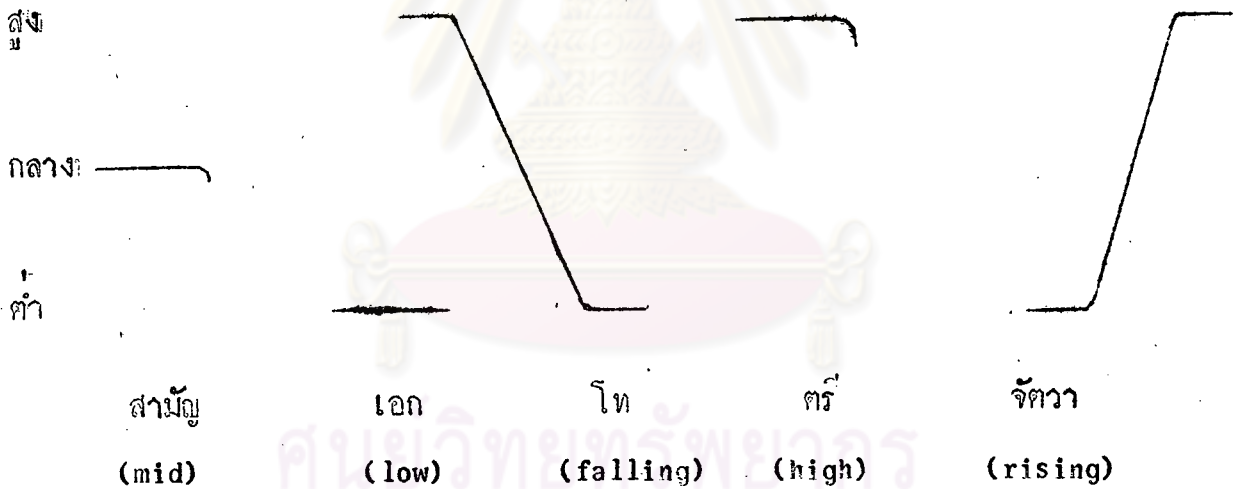
แฮส³² (Haas) ใ้ศึกษาภาษาไทยอย่างละเอียด ตั้งแต่พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ พยัญชนะคน ตัวสะกด ฯลฯ เรื่องวรรณยุกต์ที่ แฮส ใ้โคธิบายไว้ครอบคลุม เนื้อหาทั้งหมด ใ้ใช้ใ้ธิบายตามแนวคามแนวของหลักภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ แต่ใ้เอา ลักษณะของตัวอักษรทางหลักศาสตร์มาช่วยในการเขียนเสียงใ้เขาใ้ใจยิ่งขึ้น ใ้โคธิบาย เรื่องลักษณะของคำประสมคำย่อและเครื่องหมายของวรรณยุกต์ ใ้การใช้เครื่องหมาย

32

วรรณยุกต์กำกับอักษรกลาง สูง และต่ำ อักษรคู่และการผันอักษรคู่ การเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ /ว/ /ย/ /ม/ /น/ /ง/ /ร/ /ล/ Sonorants ทำได้โดยไซ ห นำ ส่วนการเปลี่ยนเสียงของ ย พิเศษ 4 ตัวคือ ไซ อ นำ ไคแก อยา อยู่ อย่าง อย่าง นอกจากนั้นแฮส ยังได้คิดเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้คือ

และได้เสนอลักษณะของระดับเสียง ซึ่งสามารถแสดงเส้นเสียงได้ดังนี้

ตามที่แฮสเรียกชื่อเสียงวรรณยุกต์ว่า mid low falling high rising ไม่ได้เป็นชื่อสากล นักภาษาศาสตร์แต่ละคนเรียกแตกต่างกันออกไป ดังนั้น สจ๊วต แคมป์เบล (Stuart Campbell) และชาน ฉวีวงศ์³³ จึงใคร่รวบรวมรายชื่อเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ที่นักภาษาศาสตร์แต่ละคนใช้ เพื่อจะได้ทำไวยากรณ์ไม่เกิดความสับสน เมื่อได้อ่านพบชื่อเหล่านั้น

33
Stuart Campbell and Chuan Shaweevongse, The Fundamentals of the Thai Language (Bangkok : Srimuang Press, 2511), pt 527.

รายชื่อเสียงวรรณยุกต์ที่นักภาษาศาสตร์แต่ละคนเรียก

Thai System	1st Tone	2nd Tone	Common or Regular Tone	3rd Tone	4th Tone
Our System	Low	Dropped	Common	High	Rising
McFarland	Depressed	Period	Common	High	Rising
Cartwright	Deep	Dropped	Common	Acute	Rising
Eagling	Low	Falling	Common	Acute	Rising
Hass	Low	Falling	Middle	High	Rising
Allison	Low	Falling	Norman	High	Rising

แอนโทนี³⁴ Anthony ได้เขียนบทความเรื่องการอ่านเสียงวรรณยุกต์ของพยางค์ไทยไว้และได้สรุปหลักเกณฑ์ไว้ 4 อย่างด้วยกัน ซึ่งตรงกับที่ พิณ อินทรกำแหง³⁵ ได้เขียนไว้เช่นกัน หลักเกณฑ์ในการอ่านเสียงวรรณยุกต์ของพยางค์มีดังนี้

1. สระภาษาไทยมีทั้งสระเสียงสั้นและเสียงยาว สระเหล่านี้มีประโยชน์ในการออกเสียง เช่น สระเสียงสั้นจะทำให้เสียงเปลี่ยนไป

ตัวอย่าง	/kà/	(กะ)	อักษรกลาง
	/khá/	(คะ)	" คำ
	/sà/	(สะ)	" สง

³⁴ E.M. Anthony, "Reading Tone in Thai Syllables," Language Learning Vol. VII, 3 & 4 (1958), p. 21 - 6.

³⁵ Pisnu Intrakomhaeng, Thai for Foreigners (Bangkok : Sivaphorn, 2512), p. 209 - 13.

2. ตัวสะกดมี 2 ชนิดคือ Sonorants และ Stops

3. ตัวพยัญชนะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม เรียกว่า อักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ
อักษรเหล่านี้ จะแสดงเสียงของพยางค์

4. เครื่องหมายวรรณยุกต์มี 4 รูป คือ . ˊ ˋ ˎ

นอกจากนี้แอนโธนียังได้แสดงแผนภูมิสรูปการันอักษรทั้ง 3 หมู่ ดังนี้

แผนภูมิสรูปการันอักษร							
	ตัวสะกด			เครื่องหมายวรรณยุกต์			
	สระ		ยาว	สั้น	ˊ	ˋ	ˎ
	ยาว	สั้น					
สูง	V						เครื่องหมายที่ใช้แทนเสียงวรรณยุกต์
กลาง					ˊ	ˋ	✓ เสียงตรี — เสียงสามัญ \ เสียงเอก ^ เสียงโท ✓ เสียงจัตวา
ต่ำ			สระสั้น	สระยาว	ˊ	ˋ	

แอบบรามสัน (Abramson) ได้วิเคราะห์เรื่องวรรณยุกต์ไว้ว่า ภาษาไทยภาคกลาง มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์อยู่ 5 หน่วยเสียง แบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ๆ ได้ 2 ชนิด คือ

1. วรรณยุกต์เสียงขึ้นลง (Dynamic Tone) ได้แก่เสียง โท และ จัตวา ทั้ง 2 เสียงนี้มีระดับเสียงขึ้นลง ไม่คงที่
2. วรรณยุกต์เสียงคงที่ (Static Tone) ได้แก่เสียง สามัญ เอก และ ตรี ทั้ง 3 เสียงนี้มีระดับคงที่ ราบเรียบ

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาวรรณยุกต์โดยใช้เครื่องมือ เรียกว่า Spectrogram ตรวจสอบความถี่ของเสียง ของคำพยางค์เดี่ยวที่ประสมสระเสียงสั้น และ สระเสียงยาว รวมทั้งสิ้น 88 คำ คำแต่ละคำจะถูกตรวจสอบ 2 ครั้งเพื่อหาความแน่นอนของความถี่ของเสียง และได้กล่าวถึงเสียงวรรณยุกต์ ประเภท Emphatic Tone ไว้อย่างย่อ ๆ คือ ได้จัดเสียงคำ 4 คำ ลงไปแล้วในที่คำแรก ดังนี้

dii dii	↓	ถี่ถี่
rǔn rǔn	↓	รอน รอน
wǎn wǎn	↓	วาน ทวาน
jǎak jǎak	↓	ยาก ยาก

แอบบรามสันได้แสดงแผนภูมิหน่วยเสียงของภาษาไทย แผนภูมิเส้นเสียงของพยางค์ที่ประสมสระเสียงสั้น และ สระเสียงยาว รวมทั้งแผนภูมิเส้นเสียงของ Emphatic Tone ไว้ละเอียดพอสมควร และได้กล่าวหาถึงไปถึงการแบ่งเสียงวรรณยุกต์ของนักภาษาศาสตร์คนอื่นๆ ใจ เช่น โครล (Kroll) แบ่งวรรณยุกต์ออกเป็น 6 เสียง และ เสียงที่ 6 นี้เป็นเสียงประเภท "เสียงกลางๆ" ("Lack of Tone" or "Neutralized") เสียงนี้จะเกิดขึ้นในคำหลายพยางค์ โครล ได้เน้นถึงความสำคัญของเสียงนี้มาก เสียงเหล่านี้จะเกิดเมื่อ พยางค์นั้นลงท้ายด้วยสระเสียงสั้น ซึ่งมีเสียง ตรี หรือ เสียงเอก (/), (\)

ในคำที่อยู่โดดเดี่ยว แต่เมื่ออยู่ในกลุ่มของคำแล้ว เสียงตรี หรือ เสียงเอกนั้น จะถูกกลืนหายไป รัศมีเสียงของพยางค์เหล่านั้น จะอยู่ในระดับเสียงสามัญ อาจสูงหรือต่ำกว่าเสียงสามัญเล็กน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับอิทธิพลของเสียงแวดล้อม เสียงกลาง ๆ นี้ เมื่อเป็นคำเขียน จะเขียนเช่นเดียวกับคำที่มีเสียงสามัญ (ไม่มีเครื่องหมาย) เสียงชนิดนี้ ถ้ามีการเปรียบเทียบคำซึ่งมีเสียงแวดล้อมคล้ายคลึงกัน จะเห็นได้ชัดขึ้น เช่น

/à/ ใน /káméen/ (เขมร)

ต่างกับ /á/ ใน /káméen/ (ละเมน) (ทดละเมน)

ถ้าคำเดี่ยว ๆ แต่ถ้าเป็นกลุ่มคำ /ka/ จะปรากฏทั้ง 2 คำ นอกจากจะปรากฏในกลุ่มคำแล้ว เสียงกลาง ๆ ยังอาจจะปรากฏในคำพยางค์เดี่ยวบางคำอีกด้วย เช่น /eà/ จะ

นักภาษาศาสตร์อีกท่านหนึ่งที่จัดวรรณยุกต์ออกเป็น 6 หน่วย ไคแล นอส³⁷ (Noss) ซึ่งไคแลหน่วยเสียงดังต่อไปนี้

1. เสียงตรี (Plain high tone) ไคแลเสียงตรีในภาษาพูด ซึ่งเปลี่ยนเสียงมาจากเสียงวรรณยุกต์อื่น เช่น ชัม (ฉัน) เคา (เขา) หรือเสียงอุทานเช่น ตาย
2. เสียงตรี (Constricted high tone) ไคแลเสียงตรีที่ขู่ไป เช่น ไม รอน
ช่า น้า

3. เสียงเอก (Low tone) ไคแลเสียงเอกโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ออย่า ผ่า

4. เสียงโท (Falling tone) ไคแลเสียงโทที่ขู่ไป เช่น น้า คา

5. เสียงสามัญ (Mid tone) ไคแลเสียงสามัญทั่ว ๆ ไป เช่น น้า น้า

6. เสียงจัตวา (Rising tone) ไคแลเสียงจัตวาโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ทนา ฌ

วิทเทเกอร์³⁸ (Whitaker) ได้ศึกษาวรรณยุกต์ในแง่การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ของพยางค์ซึ่งสืบเนื่องมาจากทำนองของกรพุด ไคแลเสนอกฎไว้ 5 กฎ ควบกัน โดยใช้เครื่องหมาย 2 อย่าง สำหรับแสดงการเปลี่ยนแปลงของเสียง คือ ~ , ← →

³⁷ Richard B. Noss, Thai Reference Grammar (Bangkok : Kurusapha Ladprao Press, 1971), p. 18 - 20.

³⁸ Harry A. Whitaker, Stylistic Tone Changing Rules in Thai to appear in Glossa Vol. 3 No. 2 (October, 1969), 1 - 9.

กฎที่ 1 เสียงเอก ~ เสียงสามัญ สำหรับกริยาช่วยที่ไม่ลงเสียงหนัก และสำหรับพยางค์ที่ไม่เน้นของคำหลายพยางค์

khǎw eàʔ paj ← —→ kháw ea paj
เขาจะไป

กฎที่ 2 เสียงตรี ~ เสียงสามัญ (หนักเหมือนข้อที่ 1)

sǒnthánaa ← —→ sǒnthanaa
สนทนา

กฎที่ 3 เสียงตรี ~ เสียงโท สำหรับคำลงท้ายของประโยค

sàʔbaaj dii rǎy khǎʔ ← —→ sabaaj dii khâʔ
สบายดีหรือคะ สบายดีค่ะ

กฎที่ 4 เสียงจัตวา ~ เสียงตรี สำหรับหน่วยคำที่เป็น คำถาม หรือ คำสรรพนาม

ehâj mǎj ← —→ ehâj máj
ใช่ไหม

khǎw paj rǎy plàaw ← —→ kháw paj rǎy plàaw
เขาไปหรือเปล่า

กฎที่ 5 เสียงโท ~ เสียงตรี สำหรับกริยาช่วยและหน่วยคำที่เป็นคำปฏิเสธ

?aakaat mâj ehâj rǒn ← —→ ?aakaat máj ehâj rǒn
อากาศไม่ไฉน

khǎw mâj khǒj jaak eàʔ paj ← —→ kháw máj khǒj jaak ea paj
เขาไม่คอยจะไป

กฎทั้ง 5 ข้อ นี้ สำออง หนีบุญประณะ³⁹ (Samang Hiranburana) โคนแสดงข้อคิดเห็นว่า วิทเทเกอร์ ยังอธิบายไม่สมบูรณ์นัก สิ่งที่วิทเทเกอร์ มองข้ามไปก็คือ ความจริงที่ว่า พยางค์ที่เสียงเปลี่ยนไปเหล่านี้ ทั้งหมดเป็นคำที่ไม่เน้นหนัก (Unstressed)

³⁹Samang Hiranburana, "Changes in the Pitch Contour of Unaccented Syllables in Spoken Thai," Tai Phonetic and Phonology. Edited by Jimmy G. Harris and Richard B. Noss, (Bangkok : Prachandra Printing Press, 1973), pp. 23 - 7.

ซึ่ง วิทเทเกอร์ ได้ให้ไว้เพียงกฎที่ 1 และกฎที่ 2 เท่านั้น อันที่จริงแล้ว การเปลี่ยนของเสียง มีความกว้างขวางกว่าที่ วิทเทเกอร์ อธิบายไว้ กฎที่ 4 ไม่ได้ให้หน่วยคำที่เป็นคำถามหรือสรรพนามเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมพยางค์ที่ไม่แน่นอนอีกด้วย ดังนี้

sǎo ʔòk sǎo tɕaj ←→ sǎo ʔòk sǎo tɕaj
เสียอกเสียใจ

phít mǎan kan ←→ phít mǎan kan
ผิดเหมือนกัน

mǎaj mǎaj wǎj ←→ mǎaj mǎaj wǎj
หมาย ๆ ไร

tham sǎo nǔaj ←→ tham sǎo nǔaj
ทำเสียเหน้อย

นอกจากจะได้เพิ่มเติมที่ วิทเทเกอร์ ไม่ได้แสดงไว้แล้ว สำนวนยังได้อธิบายการเปลี่ยนเสียงของพยางค์ที่ไม่แน่นอนอย่างย่อ ๆ ก่อนที่จะอธิบาย โดยออกความหมายและลักษณะของพยางค์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีหลายอย่างดังนี้ เช่น

1. พยางค์ที่ไม่ใช่พยางค์ท้ายของคำหลายพยางค์ เช่น

/ wit thá yaa laj /

2. คำพยางค์เดียว ซึ่งจัดอยู่ในชนิดของคำดังต่อไปนี้

ก. บุรุษสรรพนาม

ข. นิยมสรรพนาม เช่น "นี่"

ค. คำขยายกริยา เช่น ออก (เดินออกไป)

ง. คำสันธาน เช่น เสีย (วิ่งเสียเหน้อย)

ฯลฯ

3. พยางค์แรกของคำประสม (institutionalized Compound)

ชาวทมิฬ

รองเทา

4. คำในลักษณะซ้ำกัน

คนมา ๆ
 ยิงยง ๆ อยู่

กระบวนการของการเปลี่ยนระดับเสียงมีดังนี้.-

1. เสียงสามัญ	จะเป็นระดับเสียง	สามัญ
2. เสียงเอก	"	สามัญ ภาพบางก็มีลักษณะ C (c) V ?
	"	เอก
3. เสียงตรี	"	สามัญ ภาพบางก็มีลักษณะ C (c) V ?
(ยกเว้นวิสามานยนาม)
	"	ตรี
4. เสียงโท	"	ตรี (ทกกรณ์)
5. เสียงจัตวา	"	เอก ภาพบางก็มีพยัญชนะต้นเป็น อ โห ษะ
	"	ตรี

ศูนย์วิทยพัชกร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย